

Organisasjon for norske fagskolestudenter (ONF) sitt Innspill til NSO sin velferdspolitiske plattform:

Innledning og prinsipper

I Norge er lik rett til utdanning et viktig prinsipp med bred politisk støtte. Alle skal sikres like muligheter uavhengig av økonomisk bakgrunn. Det er to pilarer i det norske systemet for å sikre likemuligheter til utdanning: Studiestøtten fra Lånekassa og gratisprinsippet.

ONF vil uttrykke sterk prinsipiell støtte NSO sin innledning hvor det står at: « ... alle skal ha lik rett, tilgang og mulighet til høyere utdanning» (linje 2).

Vi merker oss formuleringen: «Alle tjenester og ytelser skal være universelle, universelt utformet, sette menneske foran system og utvikles i samarbeid med studentene. Studenter er en stor og sammensatt gruppe, med ulik bakgrunn, forutsetninger og behov. Studentgruppen endrer seg også over tid. Derfor må velferdsordningene være fleksible og tilpasningsdyktige». (linje 10, 11 og 12).

De fleksible studietilbudene blir stadig flere, og studentmassen som følger fleksible løp blir stadig større, en tendens som også gjelder i UH-sektoren. Velferdstilbudene til studenter har ikke fulgt denne utviklingen og det er gjort få grep for å tilpasse velferdsordningene til de stadig flere som studerer «fleksibelt».

For fagskolestudentene er det viktig med en umiddelbar innføring av *gratisprinsippet* i fagskolesektoren og en opptapping av *studiestøtta til 2 G*, og å sikre at *studentrabatter gjelder alle studenter* uten noen form for aldersdiskriminering. Det er også vesentlig å få på plass en *nasjonal digital samskipnad* som ivaretar behovet for velferdstilbud tilpasset den desentraliserte studenten.

I det følgende vil vi komme med noen endringsforslag som vi mener vil sikre enda bedre de prinsippene og intensjonene NSO her tegner opp innledningsvis, om lik rett til tilgang og mulighet til høyere utdanning, i en situasjon der studentgruppene endrer seg og blir stadig mer mangfoldig.

Studentøkonomi:

Vi er enig med NSO i at inntektsgrensa må økes. (ref linje 87)

Vi er enig med NSO i at studielånsrenta må senkes og aldri ligge over Norges Bank sin styringsrente.

Vi er enig i at studiestøtta må økes, men overbevist om at den må økes til 2 G for å sikre prinsippet om tilgang for alle til høyere utdanning (ref linje 78, 79, 80).

Begrunnelse studentøkonomi:

ONF mener dagens økonomiske situasjon for både universitetsstudenter og fagskolestudenter viser at det trengs nye tiltak om vi i praksis skal ha lik rett til utdanning.

Levekårsundersøkelsen (Studenters levekår 2021. En levekårsundersøkelse blant studenter i høyere utdanning – SSB) og SHoT undersøkelsen (SHoT 2022) har tydelig vist at studentene er i en svært presset økonomisk situasjon og at dette går ut over studentenes livskvalitet, studieevne og helse.

Studentene har de senere år stadig fått svekket kjøpekraft sammenliknet med befolkningen ellers. Studiestøtten er i dag lavere enn før årtusenskiftet når vi ser dette i forhold til grunnbeløpet i folketrygden (G). Samtidig har befolkningens samlede studiegjeld økt over tid, og nå bruker enkelte politikere til og med argumenter knyttet til at de er «bekymret for studentenes totale gjeldsbyrde» som et argument for ikke å heve studiestøtta. Så renta på studielånet må ned.

Våre beregninger viser at en studiestøtte på 2G er et minimum om det skal være mulig å leve et verdig liv uten andre inntektskilder enn studiestøtta. Vi mener det er svært viktig at dette er mulig fordi ikke alle har mulighet til å få støtte fra foreldre eller jobbe ved siden av studiene. Skal vi opprettholde prinsippet om lik rett til utdanning forutsetter det at det er mulig å leve av studiestøtten. Da er 2 G et minimum.

Studierabatter må være universelle (ref linje 161, 162, 163)

ONF støtter NSO når det gjelder at **studentrabatter skal gjelde alle studenter**, og mener dette må gjelde **uavhengig av alder** og om de studerer deltid eller heltid. For ONF er det derfor viktig at det ikke settes noen aldersgrense på 30 eller 35 år. **Prinsippet må være at en student er en student.**

Ønsker tydelighet på gratisprinsippet

Gratisprinsippet skal gjelde i alle offentlige utdanningsinstitusjoner, det er helt sentralt for å sikre tilgang til utdanning for alle. Da dette enda ikke er tilfelle på offentlige fagskoler ønsker vi at NSO tydelig formulerer at gratisprinsippet skal gjelde i alle offentlige utdanningsinstitusjoner. Vi mener også en tydelig prinsipiell holdning her ikke bare støtter vår kamp for gratisprinsippet i fagskolesektoren (som er viktig i seg selv), men også bidrar preventivt til å sikre at ikke gratisprinsippet svekkes videre i UH-sektoren.

Studentsamskipnader

ONF støtter NSO sitt forslag om på sikt å etablere en nasjonal studentsamskipnad. (ref linje 414, 415).

Vi ser dette som en stor fordel da det trengs et nasjonalt gyldig adgangskort til tjenester og en nasjonalt digital portal hvor hver enkelt student kan logge inn å få oversikt over hvilke tjenester som er tilgjengelig for denne studenten. Dette blir stadig viktigere ettersom en stadig større andel av studentene studerer fleksibelt, og da stadig flere mangler tilgang til studentsamskipnadstjenester der de bor.

ONF mener NSO i denne forbindelse bør argumentere tydeligere for en nasjonal digital studentsamskipnad og at det skal etableres et nasjonalt studentsamskipnadskort som gir nasjonal tilgang til samskipnadstjenester.

ONF støtter ikke at leder av NSO skal være styreleder.

Samlingsbaserte studenter må prioriteres til tomme studentboliger (ref linje 254)

Begrunnelse:

Mange studenter som studerer samlingsbasert har store utgifter til hotell og liknende knyttet til samlinger. Dette går for mange hardt utover studentøkonomien.

Kort om Organisasjon for norske fagskolestudenter (ONF) og hvem vi representerer

ONF organiserer ca 28000 fagskolestudenter, noe som utgjør ca 87% av landets fagskolestudenter.

Fagskolestudenter tar høyere yrkesfaglig utdanning (HYU) og er en sammensatt gruppe. Mange har store utfordringer innen økonomi og velferd, noe som også vektlegges i Stortingsmelding 11: 2024/2025. Gjennomsnittsalderen på en fagskolestudent er 34 år.

Tilstandsrapporten for 2025 (Tilstandsrapport for høgare yrkesfagleg utdanning 2025 | HK-dir) forteller oss at det var 34 000 studenter i HYU i 2024, noe som er 2500 mer enn året før. Stadig flere tar kortere studietilbud, men likevel er over 80% meldt opp til en gradsutdanning.

74 prosent av fagskolestudentene var deltidsstudenter i 2024 og 72% tok nett eller samlingsbaserte studier, noe som gjerne refereres til som «fleksible studier».